

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Kfv. II. 37. 628/2011/6. szám

A Kúria Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Töröcsikné dr. Király Katalin ügyvéd által képviselt felperesnek jogtanácsos által képviselt Megyei Kormányhivatal I.r. , dr. Láncziné dr. Tóth Ildikó ügyvéd által képviselt II.r. alperesek ellen szolgalmi jog alapításáról szóló közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2011. július 7. napján kelt 12.K.27.019/2011/16. sorszámu jogerős ítélete ellen a felperes által 21. sorszámon benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 12.K. 27.019/2011/16. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. alperesnek 10.000 (azaz tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 36.000 (azaz harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A hrsz-ú 3. és 4. minőségi osztályú szántó művelésű ágú és 3. minőségi osztályú erdő művelésű ágú összesen 6 ha 4697 m₂ területű ingatlan 1/1 tulajdoni hányadban a felperes tulajdonát képezi.

A Körzeti Földhivatal 43111/2003. számú határozatával az ingatlan szántó művelésű ágú részének 2946 m₂ területére bányaszolgalmi jogot jegyzett be az ingatlan-nyilvántartásba a II.r. alperes javára a gázszállító vezeték biztonsági övezetére.

A Kft. a II.r. alperes megbízásából kérelmet nyújtott be az I.r. alpereshez, amelyben a hrsz-ú ingatlan 4663 m₂ területére bányaszolgalmi jog alapítását kérte a termékszállító vezeték biztonsági övezetére.

Az I.r. alperes 2010. október 19. napján kelt számú határozatával a hrsz-ú ingatlan 4663 m₂ területére bányaszolgalmi jogot alapított a II.r. alperes javára és kötelezte a II.r. alperest a felperes részére 59.060 forint kártalanítás megfizetésére.

Az I.r. alperes megállapította, hogy a termékszállító vezeték biztonsági övezete a gerincvonalától

mért 13-13 méter. A határozat rögzítette a biztonsági övezet területén nem végezhető, tilos tevékenységek körét. Az I.r. alperes határozatának indoklásában megállapította, hogy a bányaszolgalmi jog alapítása a kérelemhez csatolt okiratok, e körben a területkimutatás és a változási vázrajz alapján megalapozott. Az I.r. alperes a bányaszolgalmi jog alapításáért járó kártalanítás megállapítása végett ingatlanforgalmi szakértő bevezetését rendelte el. Milotta László szakértő szakértői véleménye alapján megállapította, hogy az ingatlan környezetében található hasonló minőségű és művelésű ágú ingatlanok forgalmi értéke alapján a fajlagos forgalmi érték 349.805 forint/ha. A felperes tulajdonát képező ingatlan fajlagos forgalmi értéke korrekciók alkalmazásával 525.147 forint/ha, az ingatlan egészének forgalmi értéke 3.370.654 forint. A védőövezet az ingatlant a kiszélesedő részén keresztezi, ezért az ingatlan forgalmi értékének 36 %-a a kártalanítás összege, amely a bányaszolgalmi joggal terhelt 4663 m₂ terület figyelembe vételével 88.155 forint. Rögzítette, hogy az ingatlant a gázszállító vezeték üzemeltetése céljából alapított szolgalmi jog 2946 m₂ területen érinti. A kártalanítás összegét 59.060 forintban állapította meg, mivel az új szolgalmi jog alapításáért 50% mértékű kártalanítás jár. Az I.r. alperes a kártalanítás összegének alapjául elfogadta a szakértői véleményt.

A felperes keresetet terjesztett elő az I.r. alperes számú határozatának felülvizsgálata iránt, amelyen a kártalanítás összegének felemelését kérte. A felperes arra hivatkozott, hogy a szakértő az ingatlant nem tekintette meg, a forgalmi érték megállapításakor a nem értékelte a jellemzőit, elhelyezkedését, minőségét és az ingatlanon található gyümölcsöst. A felperes nem vagyoni kár és a termékszállító vezeték elhelyezése során okozott kár megtérítését is igazolta.

Az I.r. és a II.r. alperes a felperes keresetének elutasítását kérte, a határozatban foglalt indokok alapján. A II.r. alperes kiemelte, hogy a biztonsági övezet részben a korábban elhelyezett gázszállító vezeték biztonsági övezetén belül helyezkedik el, amelyre tekintettel az igazságügyi szakértői vélemény helyesen állapította meg a korlátozás mértékéhez képest a kártalanítás összegét.

A bíróság jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította. A bíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3.§ (3) és (4) bekezdése, a Pp. 164.§ (1) bekezdése, a Pp. 339.§ (1) bekezdése alapján tájékoztatta a felperest a bányaszolgalmi jog alapításáért járó kártalanítás összegének felemelése iránti közigazgatási perben a bizonyítási teherről, a szakértő bevezetésére vonatkozó szabályokról, a szakértői díj előlegezéséről, a közigazgatási eljárásban részt vett szakértő meghallgatásáról, a bányaszolgalmi jog alapításáért járó kártalanítás megfizetésének és a termékszállító vezeték elhelyezésével okozott kár megtérítésének szabályairól. A bíróság figyelmeztette a felperest, hogy amennyiben szakértő bevezetését a perben nem kéri, úgy abban az esetben a Pp. 3.§ (3) bekezdés alapján a rendelkezésére álló adatok szerint dönt. A bíróság rögzítette, hogy a felperes a fenti részletes tájékoztatást követően szakértő bevezetését a perben nem kérte. A közigazgatási eljárásban készült szakértői vélemény alapján a bíróság megállapította, hogy az I.r. alperes a kártalanítás összegét a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Btv.) 38.§ (5) bekezdése alapján alkalmazandó, a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Kstv.) 9.§ (3) bekezdésben meghatározott követelményeknek megfelelően határozta meg.

A felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a jogerős ítélet ellen, amelyben az ítélet hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárásra kötelezését kérte. A felperes arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet megalapozatlan szakértői véleményen alapult. A bizonyítási eljárás során vitatta a szakértői véleményt, amely hiányos és téves adatokat tartalmaz. A jogerős ítélet sérti a Pp. 336/A.§ (1) bekezdés c) pontját és a (2) bekezdését, figyelemmel arra, hogy amennyiben a közigazgatási eljárás hivatalból indult vagy a közigazgatási szerv a tényállás megállapítási kötelezettségének nem

tett eleget, a közigazgatási szerv köteles határozata alapjául szolgáló tényállás valóságának bizonyítására, ha azt a felperes vitatja. A bíróság hivatalból nem rendelt ki szakértőt a kártalanítás összegének megállapítása iránt. A felperes nem vitatta, hogy a bíróság tájékoztatta a szakértő bevezetésére, illetve az eljárás szakértő meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványokról és figyelmeztette arra, hogy a bizonyítási indítvány hiányában a rendelkezésére álló adatok alapján dönt.

A felperes a szakértői véleménnyel kapcsolatban kifejtette, hogy tévesen tartalmazza az ingatlan megközelítésének lehetőségét, a Hatvantól, Szolnoktól mért távolságát, figyelmen kívül hagyta, hogy a 32. számú főút határolja. A szakértő nem vizsgálta, hogy a bányaszolgalmi jog alapítása az ingatlant két részre bontotta és kizárólag a szolgalmi joggal terhelt területre állapított meg értékcsökkenést. A bányaszolgalmi jog alapítása folytán az ingatlant egybefüggően nem lehet művelni. A gyümölcsös terület közepén található a bányaszolgalmi joggal érintett védőövezet. A felperes kifogásolta az összehasonlítás során vizsgált ingatlanokat, amelyek között gyengébb művelésű ágú ingatlan is szerepel. A szakértői vélemény figyelmen kívül hagyta, hogy az ingatlanon gyümölcsös, - barack ültetvény - található 2,8 ha területen, amelynek 1 ha területét a vezeték elhelyezése során letarolták, a fákat megsemmisítették. A felperes kiemelte, hogy a Btv. végrehajtásáról szóló 203/1998.(XII.19.) Korm.rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 19/A.§ a biztonsági övezet területén gyümölcsfák telepítését nem teszi lehetővé, ezért kár keletkezett. A felperes perköltséget nem igényelt.

Az I.r. alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását és a felperes felülvizsgálat költségeiben történő marasztalását kérte. Az I.r. alperes kiemelte, hogy a felülvizsgálni kért határozat a közigazgatási eljárásban készített aggálytalan, kellően indokolt szakértői véleményen alapult, ezért a felülvizsgálati kérelem alaptalan. A felperes a Pp. 3.§ (3) és (4) bekezdése alapján a Pp. 164.§ (1) bekezdésben rögzített bizonyítási teher szabályairól történt tájékoztatást követően sem kérte szakértő bevezetését az ingatlan forgalmi értékének és a kártalanítás összegének megállapítása iránt. A felülvizsgálni kért határozat a Btv. 38.§ (5) bekezdés alapján alkalmazandó Kstv. 25.§ (3) bekezdés b) pontja szerint kirendelt szakértő szakértői véleményének figyelembe vételével állapította meg a bányaszolgalmi jog alapításával okozott korlátozás mértékének megfelelő kártalanítás összegét.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. A Pp. 270.§ (2) bekezdése és a Pp. 272.§ (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás során kizárólag a jogerős ítélet jogszerűsége vizsgálható, amelynek kereteit a Pp. 275.§ (2) bekezdése határozza meg. A Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül.

A felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján a jogerős ítélet indokolásának kiegészítéseként a Kúria az alábbiakra mutat rá.

A bányaszolgalmi jog alapításáról szóló közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perben a Pp. 324.§ (1) bekezdés alapján a I-XIV. fejezet rendelkezéseit a Pp. XX. fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A Pp. 164.§ (1) bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el. A Pp. 164.§ (2)

bekezdés értelmében a bíróság bizonyítást hivatalból akkor rendelhet el, ha azt törvény megengedi.

A közigazgatási határozat felülvizsgálata indult perekben alkalmazandó Pp. 336/A.§ (1) bekezdés szerint a bíróság hivatalból bizonyítást rendelhet el:

- a) közigazgatási határozat semmisségének észlelése esetén az annak alátámasztására szolgáló bizonyítékok tekintetében;
- b) ha a bizonyítás elrendelésének elmaradása a kiskorú érdekeit sérti;
- c) ha azt a törvény kifejezetten megengedi.

A fentiek alapján a bíróság a bányaszolgalmi jog alapításáról szóló határozat felülvizsgálata iránt indult perben a Pp. 164.§ (2) bekezdés és a Pp. 336/A.§ (1) bekezdés c) pontja alapján abban az esetben rendelhetett volna el szakértői bizonyítást, ha az eljárásra irányadó Btv. és a Kstv. a hivatalból történő bizonyítást kifejezetten megengedi. A Btv. és a Kstv. azonban nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely a hivatalból történő bizonyítást megengedi. A Kúria megjegyzi, hogy a szakértő kirendelésének mellőzése kiskorú érdekeit nem sérti és a felperes a határozat semmisségére nem hivatkozott. Mindezek alapján a jogerős ítélet a szakértői bizonyításra vonatkozó eljárási szabályokat nem sérti, mert a bíróság hivatalból nem dönthetett szakértő bevezetéséről.

A Pp. 336/A.§ (2) bekezdés szerint a bíróság hivatalból bizonyítást akkor rendelhet el, ha a közigazgatási eljárás hivatalból indult. A Btv. 38.§ (5) bekezdés értelmében a szolgalmi alapításáról továbbá a kártalanítás módjáról és mértékéről a bányavállalkozónak az ingatlan tulajdonosával ajánlat megküldésével kell az egyezség létrehozását megkísérelnie. Megegyező hiányában a szolgalmi alapítását és az annak fejében járó kártalanítást a bányavállalkozó kérelmére a közigazgatási hivatal állapítja meg. A szolgalmi alapítására irányuló eljárásra a kisajátítási eljárás szabályait kell alkalmazni. A Kstv. 9.§ (3) bekezdés a) pontja szerint a kártalanítás összegének megállapítása során összehasonlításra alkalmas ingatlanok helyben kialakult forgalmi értékét kell figyelembe venni.

A Kúria a közigazgatási ügy iratai alapján megállapította, hogy a bányaszolgalmi jog alapítása iránti eljárás a II. r. alperes megbízásából a által benyújtott kérelemre indult, ezért a bizonyítási eljárásra nem a hivatalból indult eljárásra vonatkozó szabályok irányadók.

A Pp. 336/A.§ (2) bekezdés szerint, ha a közigazgatási szerv a tényállás megállapítási kötelezettségének nem tett eleget, akkor a közigazgatási szerv köteles a határozata (a szakhatóság állásfoglalása) alapjául szolgáló tényállás valóságának bizonyítására, ha azt a felperes vitatja.

A Kúria kiemeli, hogy a felperes bányaszolgalmi jog alapításáról szóló határozat felülvizsgálatát arra hivatkozva kérte, hogy a közigazgatási eljárásban beszerzett szakértői vélemény, mint bizonyíték nem alkalmas a kártalanítás összegének meghatározására. A felperes a keresetlevélben a Kstv. 9.§ (1) bekezdés és (3) bekezdés alkalmazását tartotta jogszabálysértőnek, a Btv. 37.§ és 38.§ alapján bányakár, a Ptk. 355.§ (4) bekezdés szerint nem vagyoni kár megtérítését kérte.

A felperes a keresetlevélben és az első tárgyaláson arra nem hivatkozott, hogy az I.r. alperes a tényállás megállapítására vonatkozó kötelezettségének nem tett eleget. A Pp. 335/A.§ (1) bekezdés szerint a felperes a keresetét legkésőbb az első tárgyaláson [141.§ (1) bek.] változtathatja meg. A keresetet a közigazgatási határozatnak a keresetlevéllel nem támadott önálló – a határozat egyéb rendelkezéseitől egyértelműen elkülöníthető – rendelkezésére csak a perindításra nyitva álló

határidőn belül lehet kiterjeszteni. A felperes tényállás megállapításra vonatkozó kötelezettség megsértésére vonatkozó álláspontját a Pp. 335/A.§ (1) bekezdésében meghatározott határidő elteltét követően adta elő, ezért annak vizsgálatára nincs lehetőség, mert tiltott keresetváltoztatásnak minősül.

A Kúria megállapította, hogy a bíróság a tárgyaláson részletesen tájékoztatta a felperest a bizonyítási eljárás szabályairól, az igazságügyi szakértő bevezetésére, a szakértői díj előlegezésére vonatkozó rendelkezésekről. A bíróság tájékoztatta a felperest arról is, hogy a vezeték elhelyezése során okozott kár a bányakár körébe tartozik, a közigazgatási határozat a bányaszolgalmi jog alapításáért járó kártalanítás összegéről döntött. A felperes a részletes tájékoztatás ellenére a közigazgatási eljárásban kirendelt szakértő meghallgatását sem kérte.

A Pp. 3.§ (3) bekezdés szerint a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a feleket terheli. A bizonyítás indítványozása elmulasztásának, illetve a bizonyítási indítvány elkészített voltának jogkövetkezményei, valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli. A bíróság köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni.

A Kúria álláspontja szerint a bíróság a Pp. 3.§ (3) bekezdésében foglalt, a bizonyítás sikertelenségének következményeire történt figyelmeztetést követően a közigazgatási perben irányadó bizonyítási eljárásra vonatkozó szabályok helyes alkalmazásával döntött a Pp. 177. §-a értelmében szakértői bizonyítást igénylő kereset elutasításáról. A felülvizsgálati eljárásban nincs törvényes lehetőség a bizonyítási indítvány előterjesztésének mellőzése folytán a Pp. 3.§ (3) bekezdés alkalmazásával a bíróság által nem vizsgált közigazgatási eljárásban beszerzett bizonyítékok felülmérlegelésére.

A Kúria a felülvizsgálat eredményeként megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat nem sértette meg, ezért a Pp. 275.§ (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria a felülvizsgálati eljárásban felmerült I.r. alperesi perköltség megfizetésére a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperest.

A felperes a Pp. 270.§ (1) bekezdés folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdés alapján, figyelemmel a 6/1986.(VI.26.) IM számú rendelet 13.§ (2) bekezdésére köteles megfizetni tárgyi illeték feljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Budapest, 2012. szeptember 19.

Dr. Fekete Ildikó sk. a tanács elnöke, Dr. Dávid Irén sk. előadó bíró, Dr. Tóth Kincső sk. bíró